Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 78.505 van 3 februari 1999

A. 74.281/VI-13.866

In zake : **BOUHA** Claire

die woonplaats heeft gekozen bij Mr. Didier PAIN, advocaat,
rue Rioul 13/3
4500 Hoei,

tegen :

de gemeente Clavier, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen.

DE RAAD VAN STATE, VIe KAMER,

Gezien het op 7 mei 1997 ingediende verzoekschrift, waarbij Claire BOUHA de nietigverklaring vordert van het besluit d.d. 4 maart 1997 waarbij de gemeenteraad van Clavier haar bij wijze van tuchtstraf ambtshalve ontslaat met ingang van 10 maart 1997;

Gelet op arrest nr. 69.953 van 3 december 1997 waarbij het beroep ontvankelijk is verklaard en de debatten heropend zijn;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van Mevr. DAGNELIE, eerste auditeur-afdelingshoofd bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 29 juli 1998 waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memorie van de verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 15 december 1998, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 27 januari 1999;

Gehoord het verslag van de heer CLOSSET, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. BERTRAND, loco Mr. PAIN, die voor verzoekster verschijnt, en van Mr. TORDEUR, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van Mevr. DAGNELIE, eerste auditeur-afdelingshoofd bij de Raad van State;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat verzoekster administratief bediende "D4" was bij de gemeente Clavier; dat de gemeentesecretaris haar op 9 januari 1997 opgedragen heeft de dossiers voor de gemeenteraadsleden met de agenda van de vergadering van 16 januari, de notulen van de vorige vergadering en de stukken betreffende de begroting 1997 in enveloppen te steken, zodat ze konden worden rondgedeeld; dat de gemeentesecretaris de ronddeling van de dossiers in de namiddag heeft laten

stopzetten omdat de burgemeester een wijziging in de agenda wenste aan te brengen, en hij, toen hij de enveloppe bestemd voor het gemeenteraadslid MEUNIER opende, heeft vastgesteld dat op bladzijde 2 van de notulen van de laatste vergadering, een postscriptum was aangebracht, waarop het volgende stond geschreven :

" Punt 1 : Er is een tegenstrijdigheid.
Fout van de dactylo die typt zonder na te lezen, of van de secretaris?
Claire
Verbrand dit papiertje, bedankt";

dat het gemeenteraadslid DUMONT de gemeentesecretaris diezelfde dag de gesloten enveloppe heeft overhandigd die hij had gekregen; dat op hetzelfde document een ander postscriptum was aangebracht, dat luidde als volgt :

" Is dit een fout van de dactylo of van de secretaris?
Tegenstrijdigheid
Claire
Michel, gooi dit papiertje weg";

dat de gemeentesecretaris op 10 februari 1997 een tuchtverslag heeft opgemaakt ten laste van verzoekster, waarin hij haar verwijt dat ze tekort is geschoten in haar plichten van gehoorzaamheid, discretie, terughoudendheid, loyauteit en integriteit, erop wijst dat het gaat om een zware en opzettelijke fout, en als tuchtstraf het ambtshalve ontslag voorstelt; dat die grief op 11 februari 1997 aan verzoekster ter kennis is gebracht, waarbij ze is opgeroepen om op 17 februari 1997 voor de gemeenteraad te verschijnen om te worden gehoord; dat dat verhoor eerst is uitgesteld en op 4 maart 1997 heeft plaatsgevonden, waarbij verzoekster is bijgestaan door een raadsman in de persoon van de secretaris van de sector ACOD - Plaatselijke en gewestelijke overheids-diensten van Hoei; dat de gemeenteraad bij het bestreden besluit van 4 maart 1997 verzoekster als straf ambtshalve ontslagen heeft; dat in dat omstandig gemotiveerd besluit de feiten nog eens op

een rijtje worden gezet, de procedure wordt uiteengezet, een overzicht wordt gegeven van de gegevens die verzameld zijn tijdens het verhoor - meer bepaald dat verzoekster de feiten erkent en als verklaring daarvoor opgeeft dat ze goed heeft willen doen -, een antwoord wordt verstrekt op de voorafgaande opmerkingen die de raadsman van verzoekster tijdens het genoemde verhoor heeft gemaakt over de opportuniteit van de vervolging en de wijze waarop het betrokken verhoor had plaatsgevonden, alsook over de gegevens die in aanmerking waren genomen bij het uitspreken van de straf, namelijk :

1. het schenden van de gehoorzaamheidsplicht, doordat verzoekster bewust verzuimd had de gemeentesecretaris op de hoogte te brengen van datgene waarvan ze dacht dat het een fout was in de notulen van de vorige vergadering, en omdat ze die "bewust ongewijzigd heeft overgezonden", waarbij betrokkene "volhardt in haar argumentatie zonder enige wroeging of spijt";

2. het schenden van de plichten van discretie, terughoudendheid, loyauteit en integriteit, doordat ze, door op die wijze te handelen "een reactie heeft willen uitlokken" en "de raadslieden van de oppositie, ongeacht welke oppositie, op de hoogte heeft proberen te brengen", waarbij ze hen gevraagd heeft de compromitterende papiertjes te "verbranden" of "weg te gooien", zodat ze enerzijds een smet heeft willen werpen op "de kwaliteit van het werk dat geleverd wordt op de administratie, zowel door haar collega's als door de gemeentesecretaris", terwijl "ambtenaren elkaar moeten helpen en moeten samenwerken", en zich anderzijds gemoeid heeft met het ambt van de gemeentesecretaris;

3. dat het gaat om een "ernstige en opzettelijke fout", die maar ontdekt is dankzij een samenloop van omstandigheden en die "niet van dien aard is dat ze de gemeentelijke instellingen geruststelt omtrent de wijze waarop betrokkene haar ambt heeft vervuld of in de

toekomst zal vervullen, aangezien ze haar standpunt handhaaft";

dat het besluit eindigt met de volgende overweging :

" Overwegende dat de fout begaan door Mevr. BOUHA een schending inhoudt van haar beroepsplichten en de waardigheid van het ambt en het belang van de dienst rechtstreeks in het gedrang brengt;
Overwegende dat de ambtenaar volstrekt geen spijt betoont over haar gedrag;
Overwegende dat de ambtenaar haar standpunt bevestigt en haar gedrag handhaaft;
(...)
BESLUIT met eenparigheid van stemmen :
- Dat Mevr. BOUHA een tuchtstraf verdient;
Gelet op de gemeentewet;
Houdt een geheime stemming over de vraag welke van de tuchtstraffen waarin de gemeentewet voorziet moet worden opgelegd;
Er worden dertien stembriefjes uit de stembus gehaald, er zijn geen blanco of nietige stembriefjes;
Tien stemgerechtigden stellen het ambtshalve ontslag van de ambtenaar voor; twee stemgerechtigden zijn voorstander van drie maanden schorsing als straf en één stelt een berisping voor.
Bijgevolg wordt het ambtshalve ontslag van Mevr. BOUHA uitgesproken. De betrokken ambtenaar zal maandag 10 maart 1997, aan het einde van haar laatste werkdag, uit haar ambt worden ontzet.";

dat dit besluit op 10 maart 1997 verzoekster ter kennis is gebracht en op 24 april door de bestendige deputatie is goedgekeurd;

Overwegende dat verzoekster een middel, het vijfde van het verzoekschrift, ontleent "aan schending van het proportionaliteitsbeginsel", doordat "de maximumstraf, ambtshalve ontslag, (...) buitenmatig is" ten opzichte van de feiten die haar ten laste zijn gelegd; dat ze in de eerste plaats aanvoert dat ze sedert 1 januari 1977 in dienst is bij de verwerende partij, dat ze haar verplichtingen altijd eervol en nauwgezet is nagekomen en dat haar collega's en de gemeentesecretaris alleen maar tevreden konden zijn over de kwaliteit van haar werk; dat ze voorts opmerkt dat "de (gemeente)raadsleden zich alleen over de maximumstraf hebben kunnen uitspreken", die door de

gemeentesecretaris en het college was voorgesteld, en niet over een lichtere straf, en dit zonder dat de redenen voor die keuze waren opgegeven, terwijl een maximumstraf alleen kan worden opgelegd voor de zwaarste tekortkomingen;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat "verzoekster op schandelijke wijze het niet in acht nemen van haar beroepsplichten probeert te minimaliseren", terwijl ze "op geen enkel moment een aanvaardbare uitleg heeft gegeven voor haar gedrag" waarmee ze de gemeentesecretaris en haar collega's in diskrediet heeft gebracht, en dat deloyaal was en dus een ernstig feit was, en alle vertrouwen heeft weggenomen dat men in haar kon hebben; dat ze onderstreept dat verzoekster, sedert de gemeentesecretaris in 1995 in dienst is getreden, "een zekere vijandigheid" tegenover hem heeft betoond en dat haar handelwijze, tegen die achtergrond, het onmogelijk heeft gemaakt nog vertrouwen in haar te hebben; dat ze bovendien onderstreept dat in de gemeenteraad van de 13 stemgerechtigden 10 zich voor het ambtshalve ontslag hebben uitgesproken, 2 voor een schorsing en 1 voor een berisping, zodat "de gemeenteraadsleden zich in voorkomend geval met volle kennis van zaken konden uitspreken over een lichtere straf; dat ze er ten slotte op wijst dat "het verslag dat (aan die gemeenteraadsleden) is voorgelegd en het besluit van de raad omstandig gemotiveerd zijn"; dat ze daaruit besluit dat "het ambtshalve ontslag als straf geenszins overdreven is"; dat de verwerende partij in haar laatste memorie nog opmerkt dat het proportionaliteitsbeginsel de tuchtrechtelijke bevoegdheid maar inperkt voor zover een straf kennelijk buitenmatig is ten opzichte van de ten laste gelegde feiten en voor zover er geen verband bestaat tussen de strafmaat en de ernst van de feiten; dat ze uiteenzet dat de tekortkomingen die verzoekster

ten laste zijn gelegd in het onderhavige geval niet betwist kunnen worden en zwaar zijn en dus ook een zware straf behoeven; dat ze aanvoert dat het beroepsverleden van betrokkene irrelevant was, aangezien haar persoonlijke situatie in het niet verdwijnt tegenover het belang van de dienst en de noodzaak om problemen in de toekomst te voorkomen, die onvermijdelijk zouden zijn opgedoken indien ze in dienst was gehouden, te meer daar ze het enige personeelslid was dat bij de gemeentelijke boekhouding, dat wil zeggen een vertrouwenspost, was aangesteld, en het, gezien het lage aantal bedienden, onmogelijk was haar voor andere ambten aan te wijzen;

Overwegende dat het in tuchtzaken de taak is van de Raad van State na te gaan of de gelaakte feiten als bewezen konden worden beschouwd, of de fout correct is gekwalificeerd en of de uitgesproken straf niet kennelijk buiten verhouding is tot die fout;

Overwegende dat verzoekster in het onderhavige geval ten laste is gelegd dat ze aan twee gemeenteraadsleden een fout heeft gemeld die volgens haar ofwel door een tikfout, ofwel door toedoen van de gemeentesecretaris in bepaalde notulen was geslopen, in plaats van zich tot laatstgenoemde te wenden; dat betrokkene het feit erkend heeft; dat zij evenwel sedert twintig jaar geen enkele tuchtstraf heeft opgelopen, maar integendeel volledige genoegdoening heeft geschonken en haar nooit enige soortgelijke tekortkoming lijkt te zijn aangewreven; dat niet blijkt dat deze tekortkoming gevolgen zou hebben gehad voor het publiek, de gemeente in diskrediet zou hebben gebracht of de goede werking van de administratie of van de gemeentelijke instellingen zou hebben verstoord; dat geenszins uit het proces-verbaal van verhoor, noch uit het dossier blijkt dat verzoekster "haar standpunt gehandhaafd" zou hebben of geen spijt zou hebben betoond

van haar daad, terwijl ze tijdens haar verhoor uiteengezet heeft dat "het de eerste keer is dat ze dat heeft gedaan" en dat ze "heeft gehandeld om goed te doen"; dat bijgevolg niet kan worden gesteld dat verzoekster zich zodanig gedragen heeft dat men geen vertrouwen meer kan hebben in haar werk als uitvoerend ambtenaar, al gaat het om het bijhouden van de boekhouding, waarmee ze volgens de verwerende partij is belast, aangezien er geen verband is tussen de grieven die tegen betrokkene zijn geuit en de correctheid die vereist is bij de uitvoering van zulk een werk; dat de gemaakte fout bijgevolg geen reden kan zijn om verzoekster zonder meer weg te sturen; dat de straf ambtshalve ontslag, die ertoe geleid heeft dat ze is weggestuurd, bijgevolg voortvloeit uit een onredelijke beoordeling en dus kennelijk buitenmatig is; dat de keuze van die straf derhalve niet behoorlijk gemotiveerd kon worden door de gemeenteraad;

Overwegende dat het middel gegrond is; dat er geen reden is om de overige middelen van het beroep te onderzoeken,

BESLUIT :

<u>Artikel 1</u>.

Het besluit van 4 december 1997 van de gemeenteraad van Clavier, waarbij Claire BOUHA, administratief bediende "D4", bij wijze van tuchtstraf ambtshalve ontslagen wordt met ingang van 10 maart 1997, wordt vernietigd.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 7.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de VIe kamer, op drie februari 1900 negenennegentig, door :

de HH.	CLOSSET,	kamervoorzitter,
	HANSE,	staatsraad,
	LEWALLE,	staatsraad,
	HARMEL,	griffier.

De Griffier, **De Voorzitter,**

P. HARMEL. **Ch.-L. CLOSSET.**

**VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.**